

עיקר התגברות יצר הרע הוא על תפלה

כי תצא למלחמה על איציק וכתב צעה"ט איציק חסר י' כתיב, ויתבאר צעה"ה דבספה"ק מאור ושמש כ' דהקרא קאי על מלחמת היצר, ועיקר מלחמת היצר הוא על תפלה כי גם אם ירצה אדם לעסוק בתורה ומצוות ובגמילות חסדים יכניס בלבו גאווה על עשיית המצוות ושוב יהיה צו טעם לפגם, לכן יינתן לעסוק בתורה ומצוות, לא כן תפלה אם יתפלל אדם לד' מקרב לבו יתגבר עליו היצר הרע בתחבולות שונות למנוע אותו מלהתפלל לפני ד', וז"ש ושבת שציו, ש' רומז בג' קוין לאצות שתקנו תפלה, והשאר אומיות צי"ו עולך י"ח רומז לשמו"ע ברכות בתפלה, ועי"ז צריך לילך למלחמה נגד היצר הרע עכ"ד.

וברבה ואתחנן (פ"ב א') איתא, א"ר יוחנן עשרה לשונות נקראת תפלה ואלו הן שועה לעקה נאקה רנה פגיעה צינור קריאה ניפול ופילול ותחנונים שועה, ולכן כתיב איציק חסר י', להורות שעיקר מלחמת היצר הוא לחסר מן האדם תפלה שנקראת בעשרה לשונות.

וכבר העירו שצ"מ שלפנינו נמסר איציק מלא צ"ו יודין.

במניעת אכילת דבר איסור יש לה תיקון

וראית בשציה אשת יפת תואר ומשקת בה ולקחת לך לאשה, הטעם על ומשק"ת צ"ה הוא זקף קטן.

ויש לבאר דאור החיים הקדוש הקשה איך יחשוב היוצא למלחמה על יפת תואר, הלא אותן שיצאו למלחמה היו כולם נדיקים כמו"ש במסכת סוטה (דף מ"ד:): שח צין תפלה לתפלה עבירה הוא צידו וחזור עליו מעורכי המלחמה, וציאר שהיוצאים למלחמה הרגישו שיש באשה זו ניצוץ קדושה שצריכין להוציאה מן הטומאה, וצמה שחושק בה מוציא צוה הניצוץ ומכניסה לקדושה.

וזה שם משמואל (תרע"ה) כ' כמו שצמאכל כשר מתקנו בצרכה שמצרך עליה ובאחילתו, כן מאכלות אסורות נתקנו צמה שאינו אוכלם ומקיים הל"ת שצו, כמו"כ היוצא למלחמה צמה שחושק בה ואינו נושאה צוה מוציא ניצוץ קטן שיש בה ומחזירה לקדושה, ואם לוקחה בפועל לאשה ולא עמד בנסיון עי"ו אמרו לא דיברה תורה אלא כנגד יצה"ר, וניצוץ הקדושה נשאר טמון בה, וסופה להוליד בן סורר ומורה דחלק הרע נשאר מעורב בחלק הטוב עכ"ד.

וזו נרמז בתיבת ומשק"ת צ"ה הטעם זק"ף קט"ן, שאם רק חושק בה הוא מעמיד חזקף ניצוץ הקטן של קדושה שנמצא בה, ומחזירה לקדושה ויש לה זקופה ועמידה.

בית יהודי כשר יש לה קדושת ארץ ישראל

לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה להיות לו לאשה אחרי אשר הטמאה, כי תועבה הוא לפני ד' ולא תחטיא את הארץ אשר ד' אלהיך נתן לך נחלה (כ"ד ד') ויל"ד אומרו ולא תחטיא את הארץ כאילו איסור זה נוגע רק לא"י הלא איסור מחזיר גרושתו נוגע בכל העולם, ובהעמק דבר ציאר שקאי על פירות הארץ, דבסוף מסכת סוטה אמרו חז"ל שעון זנות מכחיש פירות הארץ.

וי"ל עוד בדרך אגדה, דבספר פתגמין קדישין (אות כ"א) איתא בשם הקדושת לוי שצית יהודי אשר מתנהגים בה כראוי לשם ד' יש לה קדושת א"י, לז"א תורה לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה להיות לו לאשה אחרי אשר הטמאה, כי תועבה הוא לפני ד' ולא תחטיא את הארץ אשר ד' אלהיך נתן לך נחלה, היינו ציתך שד' נתן לך שיהיה בה צחינת ארץ ישראל אותה בית אמה מחטיא צמה שחזור ולוקחה ולא יהיה שם השראת השכינה.

טעם לבדיקת התפילין בחודש אלול

במט"ה אפרים (סימן תקפ"א ס"י) כ' שנוהגין חסידים ואנשי מעשה לבדוק התפילין בחודש אלול, ויש ליתן טעם לבדיקת תפילין בחודש אלול, דבפרשת ויגש (מ"ה ה') כתיב ועתה אל תעצבו וגו' וציאר בצפה"ק תפארת שלמה ועתה הוא לשון תשובה, לכן אמר יוסף אעפ"י שאחס צריכין לשוב בתשובה על המעשה הזה אשר עשיתם, אך אל תעצבו לא בעצבות הוא דרכי התשובה, כי התשובה היא מצות עשה מן התורה וצריך לעשותה בשמחה כמו"ש בתהלים (ק' ב') עצדו את ד' בשמחה עכ"ד.

ובמסכת ברכות (דף ל'): איתא, עצדו את ד' ציראה וגילו צרעדה מאי וגילו צרעדה, א"ר אדא בר מתנא אמר רבה במקום גילה שם תהא רעדה, אצ"י הוה יתיב קמיה דרבה חזייה דהוה קא צדח טובא אמר וגילו צרעדה כתיב (תהלים מזמור צ' י"א) אמר ליה אנא תפילין מנחנא, רבי ירמיה הוה יתיב קמיה דרבי זירא חזייה דהוה קא צדח טובא, אמר ליה בכל עצב יהיה מותר כתיב (משלי י"ד

לשמחה גדולה מתקיעת שופר בחודש אלול שמשה עלה למרום לקבל לוחות שניות ע"כ.

ובאמת שירת היס היה ג"כ בשמחה שעתידין לקבל התורה, כמו"ש צרצה (בשלה כ"ג ו') עה"פ ואני אשיר עוזך וארנן לבוקר חסדך, ואני אשיר עוזך - צים, וארנן לבוקר חסדך אותו הבוקר של מ"מ שנאמר ויהי צימם השלישי זהו הבוקר, ומוה יכול האדם לומר בחודש אלול שירת היס מתוך שמחה ויזכה למחילת עונות.

ד' מרבה לסלוח אפילו לעני שמביא רק מנחה

כתב הטור באו"ח (סימן קט"ו) צרכת השיצנו מתחיל ומסיים בה', כנגד עשרה ימים צין ר"ה ליוהכ"פ שמזומנים לצעלי תשובה.

וי"ל עוד עפ"מ"ש ציע"ד (ח"א דרוש ט"ו) לפרש המדרש ילק"ש (ישעיהו רמז רפ"א) ואל אלהינו כי ירצה לסלוח זהו עשירית איפה שיותר הקצ"ה משלו, כי הקרבן הוא תמורת אדם, וצריך להיות מורכב מרוח חיים וגשם, לכך הוכשר זהמה אשר נפש רוח חיים צקצבה, ולכך שעה ד' להצל היותו מלאך, אבל קין שהציא נמחים, שהוא רק חומר וגשם מצלי חלק רוחני, א"כ אין זה תמורת אדם, היותו מורכב מרוחני ג"כ, וא"כ קרבן מנחה עשירית איפה איך תוכשר לקרבן, הלא זה כמו קרבן קין, אבל התשובה היא כי חלק רוחני לד', ועני זה שאין לו להקריב, די שמציא חלק גשמי שהוא קמה ומלח דומם וזומת, וחלק רוחני ד' מוותר לו, ולכך צעני יוכשר עשירית איפה לקרבן, כי אין לו יותר.

וזזהו מאמר המדרש ואל אלהינו כי ירצה לסלוח, כי מרצה מחילה למאוד, ואמר זה עשירית איפה, שאין צו חלק רוחני כלל ואין נאות כלל לקרבן. מ"מ צרוב חמלתו מרצה מחילה ומוותר על חלק גבוה משלו עכ"ד.

ולכך מתחיל צרכת השיצנו בה' ומסיים בה' שעולה י' רומז לרחמי הקצ"ה שמקבל קרבן מנחה מעני שכולו מדומם זומת ומוותר על חלק רוחני, ולזה מסיימן צרוך אתה ד' הרוצה בתשובה אפילו באופן של עני שאינו מציא רק עשירית האיפה סולת.

כ"ג) אמר ליה אנה תפילין מנחגא, נמנא שתפילין מציא שמחה לאדם וצמח דצרים אמורים, אם התפילין הם כשרים כהלכה.

ולכך צודקים התפילין בחודש אלול - חודש התשובה, דתשובה צריך להיות מתוך שמחה, וצתפילין כשרים יזכה לעשות תשובה בשמחה בצחינת ועמה אל תעצבו.

וז"ש צספר מגן אצרהס (שופטים) להמגיד מטריסק צסם שער המלך, שחודש אלול הוא כנגד יוסף, דיוסף הוא צחינת יסוד שהוא מדה הששי וחודש אלול הוא חודש הששי, ולצברי התפארת שלמה מוצן שייכות של יוסף לחודש אלול - חודש התשובה, דיוסף הוא שערור השצטים ועמה אל תעצבו, שתשובה צריך להיות מתוך שמחה, ועצודת חודש אלול הוא לשו צמתוך שמחה.

באמירת שירת היס בשמחה זוכין למחילת עונות

בייט"פ לר"ה (אות ל"ח) איתא אלול הוא ר"ת ויאמרו ליאמר אשירה לד' (בשלה ט"ו א') וצליקוטי מהרי"ח איתא מכאן רמז שמרצין צתהלים בחודש אלול.

וי"ל עוד דהמשנה צרורה צסימן נ"א (ס"ק י"ז) כי שיאמר שירת היס בשמחה וידמה צדעתו כאילו צאותו היום עבר צים, והאומר בשמחה מוחלין לו עונותיו עכ"ל.

ולזה הרמז ויאמרו ליאמר אשירה לד' ר"ת אלול, שאף שכל השנה אינו מדקדק לומר שירת היס בשמחה, אבל בחודש אלול שרואה לוחות למחילת עונות ידקדק לאומר בשמחה ויזכה למחילת עונות.

ובענין שמחה בחודש אלול שמעתי מהגאון רי"ד שלעזינגער שליט"א (ל"ש ראה) איך אפשר להיות בשמחה בחודש אלול, הלא צדיקים אמרו שאפילו דגים צים מפחדין מיומי דאלול, וציאר דהטור או"ח (סימן תקפ"א) כי שלכן תוקעין צשופר בחודש אלול צצפרקי דר"א (פמ"ו) מצואר צבחודש אלול נתרצה הקצ"ה ליתן לוחות שניות לצני ישראל, והעצירו שופר צמחנה שמשה עלה למרום לקבל לוחות שניות ולא יטעו עוד אחר ע"ז ע"כ, וצעת צצירת הלוחות מחטא העגל היו צנ"י צצורים ורצוצים על שאצדו התורה שניתן להם צהר סיני, אבל צאלול שהעצירו קול צמחנה שמשה עלה לקבל לוחות שניות, הכי יכולים לתאר השמחה עזומה שהיו להם בחודש אלול, ושפיר זכו